

ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Τα έντομα στην Κύπρο κατέχουν ένα αρκετά μεγάλο μέρος της ασύλληπτης βιοποικιλότητάς της, με αριθμό περισσότερο από 7.000 διαφορετικά είδη. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο αριθμός αυτός αυξάνεται συνεχώς λόγω των διαρκών καταγραφών νέων ειδών στην Κύπρο.

Ένα μοναδικό είδος των εντόμων αυτών διεκδικούν οι εντυπωσιακές σε όλους μας πεταλούδες! Παρόλο που παγκοσμίως ο αριθμός των διαφορετικών ειδών των πεταλούδων ξεπερνά τις 100.000, στην Κύπρο έχουμε καταγράψει μόνο περίπου 53 είδη μέχρι σήμερα. Τρία από τα είδη αυτά είναι ενδημικά της Κύπρου και πέντε αποτελούν ασυνήθιστα μεταναστευτικά είδη.

Οι πεταλούδες είναι εξ ολοκλήρου φυτοφάγοι οργανισμοί, οι οποίοι είναι της τάξης των λεπιδοπτερων στα αρθρόποδα και παράλληλα στην τάξη των εντόμων.

Ο αριθμός ειδών των πεταλούδων που υπάρχουν στην Κύπρο (53) είναι σχετικά μικρός συγκριτικά με γειτονικές χώρες (Πίνακας 1).

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η μεγάλη διαφορά αριθμών των ειδών που υπάρχουν στην Κύπρο σχετικά με εκείνους από άλλα νησιά της Μεσόγειου. Παρατηρούμε στον Πίνακα 2 ότι η έκταση μιας χώρας αναλογεί και στον αριθμό των ειδών που φιλοξενεί. Επίσης, βλέπουμε ότι όσο πιο κοντά είναι ένα νησί σε μια ηπειρωτική χώρα τόσο πιο πολλά είδη θα υπάρχουν εκεί. Για παράδειγμα, το νησί Λέσβος όπως και η Σάμος, έχουν περισσότερα είδη πεταλούδων, παρόλο που είναι αρκετά μικρότερα σε έκταση σχετικά με την Κύπρο αφού βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση από την Τουρκία.

Επίσης, το ανάγλυφο του εδάφους επηρεάζει τον αριθμό των ειδών και πιο έντονα αν υπάρχουν βουνά με μεγάλο υψόμετρο.

Παρατηρούμε από τον Βορρά προς τον Νότο της Μεσογείου, ότι μειώνεται ο αριθμός των ειδών των πεταλούδων. Αυτό συμβαίνει γιατί όσο πλησιέστερα στη θερμή ζώνη της Βόρειας Αφρικής βρίσκεται μια περιοχή, τόσο λιγότερα, σχετικά και με το μέγεθός της είδη θα υπάρχουν εκεί. Απόδειξη, το Ισραήλ που έχει πιο πολλά είδη από την Αίγυπτο και πιο λίγα από τον Λίβανο.

Αυτό αποδεικνύει το γιατί η Κορσική που είναι μικρότερη σε έκταση από την Κύπρο και είναι πολύ μακρύτερα από την πλησιέστερη ηπειρωτική χώρα, παρόλα αυτά διαθέτει περισσότερα είδη πεταλούδων.

Μερικά είδη αξιοθαύμαστων πεταλούδων που υπάρχουν στην Κύπρο:

1. Painted Lady
2. Eastern Festoon
3. Cyprus Meadow Brown
4. Hermit
5. Large White
6. Cleopatra Butterfly

Χώρα	Αριθμός ειδών	Χώρα	Αριθμός ειδών
Ελλάδα	232	Ισραήλ	129
Τουρκία	348	Αίγυπτος	58
Λίβανος	139	Κύπρος	53

Πίνακας 1: Αριθμός ειδών στην Κύπρο και σε γειτονικές χώρες

Νησί	Έκταση km ²	Απόσταση από πλησιέστερη ήπειρο σε km	Αριθμός ειδών
Κύπρος	9251	70	53
Κορσική	8747	83	62
Κρήτη	8259	96	45
Λέσβος	1630	12	70
Ρόδος	1403	17.5	50
Χίος	842	8	51
Λήμνος	477	35	33
Σάμος	468	2.8	69
Κως	286	3.5	47
Καστελόριζο	16	2	35

Πίνακας 2: Αριθμός ειδών σε νησιά της Μεσογείου

Η Painted Lady (*Vanessa cardui*) ένα αποδημητικό είδος πεταλούδας με πολλά χρώματα το οποίο αναπαράγεται στο νησί μας. Ξενιστής της είναι η μολόχα αλλά και άλλα είδη φυτών (πάνω από 300). Κατά την ανοιξιάτικη περίοδο είναι δυνατό να συναντήσεις χιλιάδες τους να παίρνουν την τροφή τους από λιβάδια ανθισμένων λουλουδιών, ένα θέμα που σε αφήνει άφωνο. Το έντομο αυτό, κατά περιόδους μετανάστευσης μπορεί να διανύσει απόσταση που αγγίζει τα 14.000 χιλιόμετρα!

Η Eastern Festoon (*Allancastria cerisyi*) παρατηρείται κατά την περίοδο Μαρτίου-Ιουλίου στις ορεινές κυρίως περιοχές της Κύπρου. Μπορούμε επίσης, να τη συναντήσουμε στην Τουρκία, στη Μέση Ανατολή αλλά και στα Βαλκάνια. Ξενιστής της είναι το φυτό *Aristolochia sempervirens*.

Την άνοιξη μπορούμε να συναντήσουμε, επίσης τη Hermit (*Chazara briseis larnacana*), κυρίως την Άνοιξη τόσο τις ψηλότερες κορυφές του Τρόοδου όσο και στο επίπεδο της θάλασσας. Υπάρχει ακόμη, σε όλη την Ευρώπη, στην Αφρική αλλά και σε πολλές Ασιατικές χώρες. Πολλά είδη φυτών λειτουργούν ως ξενιστές της Hermit. Σημαντικό να αναφέρουμε ότι βρίσκεται στην IUCN Red List (Η Κόκκινη Λίστα Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης Προστασίας της Φύσης / World Conservation Union ή International Union for Conservation of Nature and Natural Resources)!

Η Cyprus Meadow Brown (*Maniola cypriicola*), ενδημικό είδος πεταλούδας της Κύπρου παρατηρείται κατά την περίοδο Απριλίου – Οκτωβρίου συχνότερα σε σκιερά σημεία. Μπορούμε να τη συναντήσουμε από τις ψηλότερες κορυφές του Τρόοδος μέχρι και το επίπεδο της θάλασσας. Βρίσκεται, επίσης στην IUCN Red List, ως ευάλωτο είδος λόγω του ότι την τελευταία δεκαετία βλέπουμε δραματική μείωση του πληθυσμού της.

Σε πεδινές και ορεινές περιοχές της Κύπρου βρίσκεται η κοινή πεταλούδα λεγόμενη Large White (*Pieris brassicae*). Την πεταλούδα αυτή τη συναντάμε επίσης, σε πολλές χώρες της Ασίας, στην Ευρώπη, αλλά και στην Αφρική. Τρέφεται από λουλούδι σε λουλούδι και ιδιαίτερα κατά τους μήνες της Άνοιξης τη συναντάμε σε κήπους σπιτιών. Πολλά είδη φυτών λειτουργούν ως ξενιστής της. Επιπλέον, περιλαμβάνεται και αυτή στην IUCN Red List.

Η Cleopatra Butterfly (*Gonepteryx cleopatra*), μια πανέμορφη, μεσαίου μεγέθους πεταλούδα, συναντάται από τον Μάιο έως τον Αύγουστο σε ορεινές αλλά και πεδινές περιοχές της Κύπρου. Επιπρόσθετα, μπορούμε να τη συναντήσουμε στην Τουρκία, στην Νότια Ευρώπη, στη Βόρεια Αφρική αλλά και σε πολλές περιοχές της Μεσογείου. Όταν τα φτερά της είναι κλειστά έχουν χρώμα πρασινοκίτρινο και το σχήμα φύλλου, κάτι το οποίο της προσφέρει εξαιρετικό καμουφλάζ. Πράσινο όμως χρώμα έχουν οι κάμπιες της. Τέλος, έχει ως ξενιστή της το φυτό buckthorns (χρυσοξυλιά).

